

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7904/2021
01.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Лидија Лалетин, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Саша Косановић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4352/20 од 03.06.2021. године, у седници одржаној дана 01.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4352/20 од 03.06.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1472/17 од 10.03.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му на име дуга исплати и то: износ од 250 евра, износ од 26.000 евра са каматом од 27.07.2003. године па до исплате, износ од 36.600 евра са каматом од 11.08.2003. године па до исплате, износ од 39.150 евра са каматом од 03.09.2003. године па до исплате, износ од 27.700 евра са каматом од 06.09.2003. године па до исплате, износ од 20.000 евра са каматом од 10.02.2003. године па до исплате, а све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом другим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име дуга исплати износ од 5.000 евра са каматом од 27.07.2003. године па до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 622.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршност одлуке па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4352/20 од 03.06.2021. године, одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је био власник предузећа „Билбо Трејд“ чија је делатност била продаја половних аутомобила увезених из иностранства. Како је тужени желео да прошири делатност свог предузећа, а самим тим и продају возила, а није имао сопствена средства, тужилац и тужени су у току 2003. године закључили уговоре којима је било предвиђено да ће тужилац инвестирати новац за куповину возила из иностранства и то: првим уговором од 26.05.2003. године износ од 31.000 евра, другим уговором од 10.06.2003. године износ од 36.600 евра, трећим уговором од 02.07.2003. године износ од 39.150 евра, четвртим уговором од 05.07.2003. износ од 27.700 евра и уговором од 09.12.2003. године износ од 20.000 евра. На основу закључених уговора тужени се обавезао да возила купљена тужиочевим уложеним средствима продаје и да инвестира, а новац врати у року од 60 дана од дана закључења уговора. Према договору тужени је купљена возила држао на ауто плацу на ..., уз обавезу да тужиоцу достави на увид фактуре за куповину возила, купопродајне уговоре и другу потребну документацију, при чему ће заједно формирати продајне цене возила. Наведеним уговорима било је предвиђено да стране уговорнице сав остварени добитак или губитак по завршеном послу деле на једнаке делове у размери 50% према 50%, а продајом сваког возила тужени се обавезао да укупан износ купопродајне цене од продатих возила преда тужиоцу истог дана све до потпуног намирења инвестиране суме. Након тога, уговорне стране су се сагласиле да се добит (разлика између продајне и набавне цене возила) деле на једнаке делове. Тужени је потписом на уговорима потврдио да је примио наведене износе новца на дан закључења уговора. На основу закључених уговора тужилац је део средстава, по налогу туженог, уплаћивао ради куповине различитих производних марки возила од предузећа из Италије и Словеније. Тужени је вратио тужиоцу износ од 5.000 евра од укупно уложене суме новца, чиме је делимично вратио дуг према тужиоцу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је неоснован приговор недостатка пасивне легитимације на страни туженог, јер су уговори закључени између тужиоца и туженог као физичких лица, што су они својим потписом на уговорима и потврдили. Позајмљени износи представљају предмет уговора о зајму који нису враћени, а што је тужени, као зајмопримац био дужан да учини у смислу члана 557. Закона о облигационим односима, док уговорање поделе добити или губитка, као ризика пословног подухвата, представља елементе уговора о ортаклуку, па закључени уговори по својој природи представљају двострано теретни правни посао са елементима уговора о зајму и уговора о ортаклуку. Како је тужени само делимично извршио уговорну обавезу према тужиоцу на основу уговора о зајму враћањем износа од 5.000 евра од укупно позајмљеног износа, то је обавезао туженог да тужиоцу исплати преосталу неисплаћену разлику по уговору о зајму.

Другостепени суд је прихватио правну аргументацију првостепеног суда, наводећи да су парничне странке закључиле мешовити уговор који има елементе уговора о зајму и елементе уговора о ортаклуку, а да позјамљени износи који су предмет спора представљају елементе закљученог уговора о зајму, а не имовину ортаклука. Како предмет спора није подела добити оставарене куповином и продајом возила, већ испуњење уговорне обавезе зајмопримца нема места примени одредаба Српско Грађанског законика. Жалбене наводе којима се оспорава утврђено чињенично стање поводом висине дуга туженог према тужиоцу, другостепени суд је оценио као неосноване, с обзиром да тужени није приложио доказ у виду исплате, односно признаницу да је измирио дуговање према тужиоцу у позајмљеном износу.

По наложењу Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су оценили основаним захтев тужиоца за исплату утуженог износа у усвајајућем делу, због чега су неосновани ревизијски наводи који указују на супротно.

Одредбом члана 557. Закона о облигационим односима прописано је да се уговором о зајму обавезује зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца као и других замењивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари, исте врсте истог квалитета. Дејства уговора, прописана су одредбом члана 148. став 1. Закона о облигационим односима, тако што уговор ствара права и обавезе за уговорне стране.

У конкретном случају, тужени је у својству зајмопримца, односно уговорне стране по писменим уговорима о зајму, примио од тужиоца у току 2003. године износе наведене у уговорима, тужиоцу је вратио износ од 5.000 евра па је у материјално правном односу који представља основ за постојање обавезе туженог у односу на тужиоца за повраћај примљеног зајма. То води закључку да је тужбени захтев тужиоца основан, па ја правилном применом материјалног права тужбени захтев делимично усвојен.

Наводима ревизије се правилност побијане пресуде не доводи у сумњу. У поступку је утврђена битна чињеница да закључени уговори имају двоструку правну природу са елементима уговора о ортаклуку и уговорима о зајму који је регулисан чланом 557. Закона о облигационим односима. Предмет спора није подела добити остварене куповином и продајом возила, већ потраживање износа који су предмет уговора о зајму, а који нису враћени. Нижестепени судови су усвојили тужбени захтев налазећи да потраживање има свој основ у уговору о зајму па се ревизијом неосновано указује на различито тумачење правне природе закљученог уговора од стране нижестепених судова. У оспоравању правилности примене материјалног права фактички се ревизијом указује на одредбе Закона о облигационим односима које се односе на тумачење уговора (члан 99. и 100. ЗОО), чијој примени нема места у ситуацији када је садржина правног односа свестрано испитана и утврђена, те је правилно закључено да је обавеза туженог проистекла из уговора о зајму, који институт је регулисан Законом о облигационим односима, и стога нема места примени одредаба Српско Грађанског законика које се односе на ортаклук јер предмет конкретног спора није подела добити остварене куповине ни продајом возила већ повраћај позајмљеног износа по основу зајма.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 150, 153 и 154. Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је донео одлуку као у изреци пресуде применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић